

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการนวัตกรรม การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจึงครอบคลุมแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)
2. นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)
3. การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)
4. การสอนโดยใช่วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based Approach)
5. ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

1. การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)

การวิจัยและพัฒนา (R&D) มีองค์ประกอบของการผสมกันระหว่าง “การวิจัย” และ “การพัฒนา” โดยการวิจัยเป็นกระบวนการตรวจสอบ (ยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือ) แสวงหา (สืบค้นองค์ความรู้ที่มีอยู่แต่ยังไม่มี การค้นพบมาก่อน) หรือสร้างประดิษฐ์กรรม (นวัตกรรมหรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน) โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนการพัฒนาเป็นกระบวนการ ปรับปรุง/แก้ไขให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือผลผลิต จนมีประสิทธิผล และประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบันหรือสังคมโดยรวม ดังนั้นการ วิจัยและพัฒนาจึงเป็นลักษณะการวิจัยแบบหนึ่งที่ผสมกระบวนการวิจัยกับกระบวนการพัฒนาเข้า ด้วยกัน ที่มีเป้าหมายเพื่อนำองค์ความรู้ใหม่มาใช้สำหรับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง วิธีการหรือผลผลิต ที่สร้างขึ้นใหม่ จนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือสังคมโดยมีกลยุทธ์ในการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือของวิธีการหรือ ผลผลิตใหม่ หรือแสวงหาวิธีการหรือผลผลิตใหม่ หรือสร้างนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559)

แนวคิดการวิจัยและพัฒนาสามารถสร้างความก้าวหน้าทางความคิดและการคิดค้น ประดิษฐ์กรรมใหม่ๆ ให้กับศาสตร์ทุกสาขาวิชา ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมแพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ฯลฯ มีนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัยจำนวนมากที่ได้สร้างตำนาน การวิจัยและพัฒนาที่เป็นบ่อเกิดของนวัตกรรมและประดิษฐ์กรรมของโลกใบนี้ไว้มากมาย กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญดังนี้

- มีการออกแบบ (Design) อย่างเป็นระบบสำหรับการพัฒนานวัตกรรม

(Innovation) หรือประดิษฐ์กรรม (Invention)

- มีความตรง (Validity) ความถูกต้องความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยและความ
เป็นประโยชน์ของผลการวิจัย
- มีการทดลอง (Experiment) การทดลองซ้ำและการปรับปรุงจนมั่นใจในผลของ
นวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม
- มีความเป็นผู้นำ (Leadership) ของผู้วิจัยในการพัฒนากระบวนการหรือผลิต
ใหม่
- มีความใหม่ (Originality) ของนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมที่พัฒนาหรือสร้าง
ขึ้นมา
- มีกระบวนทัศน์ (Paradigm) หรือแนวคิดผสานกระบวนการวิจัยกับ
กระบวนการพัฒนา
- มีการผสมผสานวิธีวิจัย (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยพื้นฐาน (Basic
Research) กับการวิจัยประยุกต์ (Applied Research)
- มีประสิทธิผล (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) ของนวัตกรรม
หรือประดิษฐ์กรรม
- มีการตอบสนองต่อความต้องการจำเป็น (Needs) อันเป็นประโยชน์ต่อบุคคล
หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือสังคมโดยรวม
- มีการใช้หลักการหรือทฤษฎี (Theory) ที่น่าเชื่อถือเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยจน
บรรลุเป้าหมายองค์ประกอบของกระบวนการวิจัยและพัฒนา

องค์ประกอบของกระบวนการวิจัยและพัฒนา

ศิริชัย กาญจนวาสี (2559) อธิบายว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นวิถีวิทยาการวิจัยอย่างหนึ่ง
ที่มีองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1) กระบวนการวิจัย

มีการทำวิจัยอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การกำหนดปัญหา
ในการวิจัย การพัฒนากรอบแนวคิดของการวิจัยการออกแบบการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือวิจัย การ
เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย และการเผยแพร่ ผลการวิจัย องค์
ความรู้ใหม่ที่ได้นำมาใช้เพื่อพัฒนานวัตกรรม หรือประดิษฐ์กรรมใหม่ที่มีคุณภาพ

2) การผสมผสานวิธีการวิจัยมีการผสมผสาน วิจัยทั้งการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ที่
มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่หรือขยายพรมแดนของความรู้กับการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ที่มุ่ง
ค้นหาอรรถประโยชน์ของการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติ หรือแก้ปัญหาทางการปฏิบัติ

3) กระบวนการพัฒนามีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบการเปลี่ยนแปลงหรือ

ปรับปรุงนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของสารสนเทศที่ได้จากการประเมินและการวิจัย (Research-Based Development) จนผลิตที่ได้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือสังคมโดยรวม

4) การผสมผสานการทดลองและการปรับปรุงมีการออกแบบนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมใหม่ ทดลองนำไปใช้ตามกระบวนการทดลองที่ได้มาตรฐาน มักมีการทดลองซ้ำ หลายครั้งทุกครั้งที่ของการทดลองจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการประเมินผลเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้สำหรับการแก้ไขและปรับปรุงประเภทของการวิจัยและพัฒนาหน่วยงาน/องค์กร/สถาบันสำคัญต่างๆ ต่างก็มีการลงทุนทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้า เพื่อค้นพบ หรือสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรด้วยกันทั้งนั้น การวิจัยและพัฒนาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการบรรลุความสำเร็จของหน่วยงาน องค์กรสถาบัน ในอดีตมักมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาอยู่เนืองๆ ว่าการวิจัยและพัฒนาจะต้องพึ่งเทคโนโลยีขั้นสูง หรือเป็นเทคโนโลยีที่ใช้เฉพาะองค์กรขนาดใหญ่เท่านั้น นอกจากนี้ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2559) ยังเห็นว่าหน่วยงานต่างๆ ต่างมีความจำเป็นในการศึกษาออกแบบเพื่อปรับปรุง พัฒนารูปแบบ/ผลผลิตที่ใช้อยู่ตลอดเวลา เพื่อก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงเหมาะสมกับบริบทสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ประเภทของการทำวิจัยและพัฒนา

Mahdjoubi (2009) ได้จำแนกประเภทของการทำวิจัยและพัฒนาไว้เป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นขั้นตอนการวิจัยการวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ 2) ขั้นตอนการวิจัยประยุกต์เพื่อนำความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการสร้างวิธีการ (วิธีการปฏิบัติ) หรือผลผลิต (สิ่งประดิษฐ์) และ 3) ขั้นตอนการพัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และแก้ไขวิธีการหรือผลผลิตจนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นกระบวนการพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธี วิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากความต้องการของผู้ใช้ จากนั้นจึง 1) ออกแบบประดิษฐ์กรรมเบื้องต้นแบบลองถูกลองผิด 2) ออกแบบประดิษฐ์กรรมอย่างเป็นระบบ 3) ทำการวิจัย/ทดลอง/ปรับปรุง 4) พัฒนาประดิษฐ์กรรมออกสู่ตลาด และผู้ใช้นำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

3) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นการออกแบบการพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธี

วิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม โดยใช้กระบวนการออกแบบและปรับปรุงพัฒนาควบคู่กัน ไปจนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์และเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถวิจัยและพัฒนาได้ใน 2 รูปแบบ

3.1) สังเคราะห์องค์ความรู้ ออกแบบและพัฒนาผลผลิต ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ (Synthesis) และบูรณาการองค์ความรู้ (Integration) เพื่อนำมาใช้ ออกแบบและพัฒนาปรับปรุง (Design and Development) จนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์

3.2) การวิจัยพื้นฐาน ออกแบบ และพัฒนาผลผลิต ผู้วิจัยทำการวิจัยพื้นฐาน เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาปรับปรุง (Design and Development) จนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์

4) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นแหล่งความคิดของการพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิดใหม่ โดยการใช้การผสมผสานความคิดจากหลายแหล่งมาใช้ในการออกแบบ ทดลอง และพัฒนาปรับปรุง แนวความคิดอาจได้มาจากการวิจัยที่จัดทำขึ้น การวิจัยที่ผ่านมา ความต้องการของตลาด หรือความคิดสร้างสรรค์ของผู้วิจัย/หน่วยงาน/สถาบัน นำมาผสมผสานการออกแบบและพัฒนาผลผลิต ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาการวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นการวิจัยที่ผสมผสานกระบวนการวิจัย และกระบวนการพัฒนาเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างนวัตกรรม หรือประดิษฐ์กรรมใหม่ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือสังคมโดยรวม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยและพัฒนาจึงมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การศึกษาสภาวะแวดล้อม วิเคราะห์สภาพปัญหา และประเมินความต้องการ
จำเป็น

1.1 ศึกษาสภาวะแวดล้อม (บริบท) ของหน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน

1.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาของหน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน ว่ามีปัญหา

สำคัญอะไรบ้าง

1.3 ประเมินความต้องการจำเป็นของหน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน ว่ามีความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงแก้ไขอะไร โดยใช้นวัตกรรม หรือประดิษฐ์กรรมลักษณะใด

2) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

2.1 กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของการพัฒนาหน่วยงาน/องค์กร/
สถาบัน

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและพัฒนาว่า ต้องการสร้าง

นวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมใด เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

3) การสังเคราะห์องค์ความรู้ ออกแบบนวัตกรรมเบื้องต้น ทดลองนำร่อง และประเมินผล

(D1) 3.1 สังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและใช้ออกแบบนวัตกรรมเบื้องต้น

3.2 ทดลองนำร่อง และประเมินผลเบื้องต้น (R1)

4) ปรับปรุงการออกแบบ ทดลองซ้ำและประเมินผล

(D2) 4.1 บูรณาการองค์ความรู้ และใช้ปรับปรุงการออกแบบนวัตกรรมให้ได้มาตรฐาน

4.2 ทดลองซ้ำในสถานการณ์จริงและประเมินผล (R2)

5) การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ผลและสรุปผล

5.2 จัดทำรายงานการวิจัย

6) การเผยแพร่และขยายผล

6.1 เผยแพร่นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์

6.2 ขยายผลสู่ ผู้ใช้งาน/ผู้รับบริการ

นอกจากนี้ว่าโร เฟ็งส์วส์ดี (2552) ยังได้อธิบายลักษณะของการวิจัยและพัฒนาการวิจัยและพัฒนาไว้ว่ามีลักษณะสำคัญว่าเป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นตัวอย่างใช้งาน เป็นการทำให้วิจัยเพื่อแสวงหาหรือสร้างสรรค์ภูมิปัญญาใหม่ แล้วทำการพัฒนาด้วยการคิดค้น ต่อยอดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างได้ เช่น ผลผลิตกระบวนการหรือการบริการใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ใช้และสังคมนอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากจุดแข็งของการวิจัยและพัฒนา มี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ การวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้หรือความเข้าใจในแง่มุมใหม่สำหรับนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดไปสู่ผู้ใช้ในวงกว้าง จึงต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ที่กล่าวว่า “อย่างเป็นระบบ” เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา ส่วนที่กล่าวว่า “อย่างต่อเนื่อง” เป็นกระบวนการดำเนินงานที่จะต้องกระทำติดต่อกันโดยใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา และเผยแพร่ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมค่อนข้างยาวนานมาก การวิจัยและพัฒนาที่มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ การทำการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอนจะต้องกระทำอย่างถี่พิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตาม และตรวจสอบซ้ำหลาย

ครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิตขั้นสุดท้าย (End of Product) ของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม

การวิจัยและพัฒนา มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัย โดยทั่วไปนักวิจัยมักใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามฐานคติที่อยู่ภายใต้กระบวนการทัศน์แบบปฏิบัตินิยม/ ประโยชน์นิยมเป็นหลัก มุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา จุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินการวิจัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคล ดังนั้น ในการออกแบบการวิจัยและพัฒนา นักวิจัยมักกำหนดให้ผู้ที่จะดำเนินการวิจัยไปใช้ประโยชน์มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนา ตั้งคำถามหรือโจทย์การวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น ผลของการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนเป็นสิทธิบัตรได้ นักวิจัยสามารถจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิบัตรกรรมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตรและพระราชบัญญัติสิทธิบัตรทั้งในประเทศและนานาชาติได้

2. นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)

ความหมายของนวัตกรรมการสอน

ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในชั้นเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพยายามค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ที่คิดค้นขึ้นในรูปแบบต่างๆ นั้น คือนวัตกรรมทางการศึกษานั้นเอง คำจำกัดความของคำว่า “นวัตกรรมทางการศึกษา” จึงหมายถึง สิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมโดยมีการทดลองหรือพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าจะมีผลดีในทางปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในระบอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมเดช สีแสง และคณะ, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับที่ อัจฉรา ประเสริฐสิน, เทพสุตา จิวตระกูล, จอย ทองกลมศรี (2560) อธิบายว่า นวัตกรรมทางการศึกษา คือ การสร้างสิ่งใหม่ที่ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย เห็นได้จริงในการใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้ประโยชน์ในการเรียนสูงสุดเป็นได้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เน้นนวัตกรรมที่มีลักษณะมีความน่าสนใจ เช่น มีการใช้เกมและภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ด้วยตนเอง มีการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน นวัตกรรมควรเข้าใจวิธีการใช้ได้ง่าย เพื่ออำนวยความสะดวกของนักเรียนและสะดวกแก่ครูที่ไม่ชำนาญด้านนวัตกรรมง่ายต่อการเตรียมการและสะดวกในการทำวิจัยเพราะครูมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษาที่ดี ควรช่วยเสริมแรงจูงใจในการเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและเข้าใจบทเรียนได้เร็วและจดจำได้ หากเป็นสื่อออนไลน์จะสามารถเข้าถึงนักเรียนในยุคปัจจุบันได้ดีกว่าสื่อที่เป็นสิ่งของควรมี

การทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนรู้เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียนหลังใช้สื่อได้ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ระหว่างการสอนกับการวิจัย ต้องมีการทดลองใช้นวัตกรรมจนมีความเชื่อมั่นและผ่านการประเมินนวัตกรรม เมื่อนำมาใช้จริงต้องเหมาะสมกับวิชาที่ใช้สอนและวัยของผู้เรียน ควรเผยแพร่นวัตกรรมไปยังผู้อื่น และมีการนำผลจากการวิจัยที่ได้มาแก้ปัญหาให้ตรงตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจริง นอกจากนี้ กิรติ ยศยิ่งยง (2552) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติจริงและมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชน ในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่แต่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นมาใหม่ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ สำนักนวัตกรรมแห่งชาติ (เกริก ท่วมกลางและคณะ, 2555) แบ่งประเภทของนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ กับผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้
2. นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมกระบวนการทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมกระบวนการทางองค์กร นวัตกรรมจึงเป็นวิธีการหรือกระบวนการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติโดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครูประกอบด้วย 7 ด้าน โดยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ช่วยเสริมให้การจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น แต่ไม่ได้เป็นขั้นตอนหรือมีลำดับก่อนหลัง ดังนั้น ผู้ที่จะนำแนวทางนี้ไปใช้จึงควรพิจารณาขีดความสามารถและดำเนินการให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์สูงสุดของการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งรายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

1. การจัดการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจการผลิตนวัตกรรม (Training) โดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในการผลิตสื่อนวัตกรรมมาให้ความรู้ มีบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษาด้านนวัตกรรมและโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ในการจัดการและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและทำวิจัยของครู
2. การส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม (Support Technology)
3. มีการจัดเวทีนำเสนอผลงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกัน (Academic Presentation Stage)

4. มีนโยบายส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในชั้นเรียน (Classroom Innovation Promotes) ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา สร้างความร่วมมือร่วมกับคณะครู เพื่อเข้าใจถึงเหตุผลและประโยชน์ของนวัตกรรมและการวิจัย

5. มีงบประมาณจัดทำนวัตกรรม (Budget for Innovation)

6. กำหนดจำนวนนักเรียนแต่ละห้องให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ทุกคนได้ใช้นวัตกรรมอย่างทั่วถึง (Students for Learning Innovation)

7. สร้างแรงจูงใจให้ครูในการสร้างนวัตกรรม (Motivation) เช่น ให้รางวัล การเพิ่มเงินเดือน สำหรับครูและบุคลากรที่มีผลงานด้านการวิจัยและการจัดนวัตกรรมทางการศึกษา

โดยขอบข่ายของนวัตกรรมทางการศึกษาประกอบด้วย หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผลและการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) และมีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาต่างๆ ต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ในขณะเดียวกันจะต้องแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทางด้าน “ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)” อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความแตกต่างในกระบวนการบริหารจัดการทางการศึกษา และเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม เพื่อให้ได้บุคลากรในภาคแรงงานที่มีคุณภาพ และมีความเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง ดังนั้นในปัจจุบันสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถดึงศักยภาพของเทคโนโลยี และบุคลากรในภาคการศึกษาของสถาบันออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็เครื่องมือเครื่องใช้ หรือผู้สอนเอง โดยที่หลายสถาบันการศึกษาหรือหลายมหาวิทยาลัย ต่างมีแนวคิดและกระบวนการที่จะนำงานวิจัยและองค์ความรู้ภายในสถาบันมาใช้พัฒนาองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงธุรกิจ การศึกษา หรือก่อให้เกิดประโยชน์เชิงนวัตกรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งในที่สุดแล้วกระบวนการนี้จะนำไปสู่การสร้างสถาบันการศึกษายุคใหม่หรือมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง โดยจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อภาคการศึกษา และจะส่งผลให้สถาบันการศึกษามีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยสามารถสร้างความแตกต่างที่ทำให้องค์กรเติบโตได้อย่างยั่งยืน (วรวุฒิ งามจันทร์, 2555)

ความสำคัญของนวัตกรรมการสอน

ความสำคัญของนวัตกรรมการสอน ก็คือ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการศึกษาสრปได้ ดังนี้

1. เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้แก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน เช่น

1.1 ปัญหาเรื่องวิธีการสอน ปัญหาที่มักพบอยู่เสมอ คือ ครูส่วนใหญ่ยังคงยึด

รูปแบบการสอนแบบบรรยาย โดยมีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการสอนในรูปแบบอื่น การสอนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการสอนที่ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชั้นปลาย เพราะนอกจากจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจแล้ว ยังเป็นการปิดกั้นความคิดและสติปัญญาของผู้เรียน ให้อยู่ในขอบเขตจำกัดอีกด้วย

1.2 ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา บางวิชาเนื้อหาหนักและบางวิชามีเนื้อหาเป็นนามธรรมยากแก่การเข้าใจ จึงจำเป็นจะต้องนำเทคนิคการสอนและสื่อมาช่วย

1.3 ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน บางเนื้อหาที่มีสื่อการสอนเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคิดค้นหาเทคนิควิธีการสอนและผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้

2. เพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โดยการนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปสู่ผู้สอน ท่านอื่นๆ หรือเพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบหนึ่งให้กับผู้สอนที่สอนในวิชาเดียวกัน ได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ประเภทของนวัตกรรมการสอน

เกริก ท่วมกลาง และคณะ (2552) กล่าวถึงการจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษานวัตกรรมทางการศึกษาได้มีผู้คิดพัฒนาขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
  - 1) ประเภทสื่อสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน เครื่องมือวัดผล อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ
  - 2) ประเภทสื่อสำหรับนักเรียน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน ชุดเพลง ชุดเกม การ์ตูน
2. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
  - 1) ประเภทเทคนิควิธีการหรือกิจกรรม เช่น บทบาทสมมุติ การสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนความคิดรวบยอดด้วยวิธีสอนอุปนัยและนิรนัย ฯลฯ
  - 2) ประเภทสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดสื่อประสม บทเรียนโมดูล วีดิทัศน์ เกม เพลง ใบงาน

การนำนวัตกรรมการสอนไปใช้

ทิศนา แคมมณี (2557) อธิบายว่าการนำนวัตกรรมการสอนไปใช้ในแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาลักษณะต่างๆ ต่อไปนี้

1. เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อนและยุ่งยากจนเกินไป ใช้งาน ใช้สะดวก
2. เป็นนวัตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเยอะเกินไป
3. เป็นนวัตกรรมที่สำเร็จรูป อำนวยความสะดวกในการใช้งาน
4. เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนบริบทเดิมมากนัก
5. เป็นนวัตกรรมที่ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก
6. เป็นนวัตกรรมที่ให้ผลชัดเจน

กิตานันท์ มลิทอง (2543) ได้เสนอแนะว่าการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. นวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นต้องมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนกว่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากนักเพียงใด
2. นวัตกรรมนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่กับระบบหรือสภาพที่เป็นอยู่
3. มีกรณีวิจัยหรือการศึกษายืนยันแน่นอนแล้วว่า สามารถนำมาใช้ได้ดีในสภาพสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน
4. นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้อย่างจริงจัง

นวัตกรรมการสอนในปัจจุบัน

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรุ่งน้อย (2559) อธิบายว่าการที่จะพัฒนาการศึกษาทั้งระบบโดยใช้นวัตกรรมการศึกษาซึ่งหมายถึงการทำให้ใหม่ สร้างใหม่หรือการดัดแปลงจากสิ่งใดๆ แล้วทำให้การศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดผลต่อการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน เกิดแรงจูงใจในการเรียนนั้นต้องประกอบด้วยสิ่งที่ทำขึ้นใหม่เป็นที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุง พัฒนา แก้ไขปัญหาการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่การบริหารการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน วิธีการสอนและการประเมินผล ทั้งนี้ จากมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา คือ การที่รัฐส่งเสริมให้มีการพัฒนาการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่มีคุณค่า จึงได้มีการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่จะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาทั้งในรูปแบบการศึกษา วิจัย การทดลอง ปัจจุบัน นวัตกรรมที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับนวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ในความเป็นจริงยังมีนวัตกรรมการศึกษาด้านอื่นๆ เช่น นวัตกรรมด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น โดยต้องมีการพัฒนาร่วมกัน มีการผสมผสาน

ซ้อนทับกันในบางเรื่อง บางประเด็นเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด นวัตกรรมการศึกษาที่ยังคงถือว่าเป็น นวัตกรรมในปัจจุบันแม้ว่าจะมีการนำมาใช้ในการศึกษาอย่างแพร่หลายแต่ได้มีการปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์แวดล้อมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ได้แก่

1. การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-learning ซึ่งเป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนใช้ การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ต เอ็กซทราเน็ต หรือ ทางสัญญาณโทรศัพท์ หรือสัญญาณดาวเทียม และใช้รูปแบบการ นำเสนอเนื้อหาสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน การสอนบนเว็บ การเรียนออนไลน์ การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งยังคงนับว่าเป็น นวัตกรรมการศึกษาเพราะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่จำลอง แบบเสมือนจริง เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทั่วโลกให้ความสนใจและจะขยายตัวมากขึ้น การเรียน การสอนในระบบนี้อาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์โทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นหลัก เป็น การศึกษาทางไกลที่ผู้เรียนจะเรียนที่ไหนก็ได้

3. เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Networking) เป็นสังคมที่มีการเชื่อมโยงกัน เพื่อสร้างเครือข่ายด้วยระบบออนไลน์เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มทางสังคมในกลุ่มที่มีความ สนใจหรือมีกิจกรรมร่วมกัน จุดเด่นคือช่วยเรื่องการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ได้ในวงกว้าง หลายรูปแบบ ทั้งข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วและตลอดเวลา ปัจจุบัน นำมาใช้ในด้านการจัดการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร เป็นการเสริมพลังในการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

4. หุ่นยนต์ช่วยสอนหรือหุ่นยนต์อัจฉริยะ เป็นนวัตกรรมการศึกษาในการแก้ปัญหาการขาด แคลนผู้สอนในบางพื้นที่ หรือในบางสาขาวิชาที่มีความซับซ้อน วิชาที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ หรือวิชา ภาษาที่ต้องใช้เจ้าของภาษา

5. สื่อการเรียนรู้สามมิติเสมือนจริง (Virtual Reality) เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสัมผัสประสบการณ์เสมือนจริงจากมุมมองของผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นการส่งผ่านการเรียนรู้แบบสามมิติเสมือนจริงจากสถานที่และสภาพแวดล้อมจริง แบบออนไลน์ เป็นการกระตุ้นผู้เรียน ลดอุปสรรคด้านการเดินทาง ระยะทางและเวลาได้

6. ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นนวัตกรรมการศึกษาในด้านการจัดการ เรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนบางส่วนที่ถูกดึงไปทำกิจกรรมอื่นจนไม่สามารถเข้าห้องเรียนในชั้น ปกติได้ครบถ้วน เช่น นักกีฬา นักดนตรี นักแสดง หรือผู้ที่ทำงานนอกเวลา โดยใช้แนวคิดการเลือก เทคโนโลยีที่นำมาใช้กับผู้เรียนให้สามารถเรียนได้ในเวลาว่าง เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน และจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นตัวเชื่อม เช่น อีเมลจากผู้สอน เป็นต้น

7. โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) เป็นแนวคิดที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

8. โครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อม (Eco-school) เป็นการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนของโรงเรียน เป็นพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อมที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและของโลก และพร้อมที่เข้าไปมีบทบาทในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อสิ่งแวดล้อมมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนของโรงเรียนเป็นพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อมที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและของโลก ส่งเสริมให้สมาชิกในโรงเรียนและชุมชนคิดค้นนวัตกรรมในการจัดการและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและพร้อมเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสังคมไทยปัจจุบันได้มีการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษา ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพการณ์กับท้องถิ่นเพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นเพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามปรัชญาแนวคิดที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งสร้างสรรคิให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถตามสติปัญญาของแต่ละคน โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอน ให้ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างวิธีการเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

นวัตกรรมการศึกษาเพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริ้งน้อย (2559) อย่างไรก็ตามการที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีความคิด ความรู้และทักษะต่างๆดังกล่าวที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ นวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและได้ผลอย่างยั่งยืนนั้นต้องมีการปฏิรูป การศึกษาทั้งระบบโดยใช้ นวัตกรรมการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารจัดการอย่างครบวงจรโดยต้องมีการกำหนดเป้าหมายว่าจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรบ้าง โดยทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อที่จะร่วมกันพัฒนาควบคู่กันไปในทุกด้านเพื่อให้เกิดพลังทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่จะสามารถผลักดันและนำไปสู่การแก้ปัญหาทั้งองค์รวม โดยเฉพาะผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรม การศึกษามาพัฒนาปรับปรุงในด้านต่างๆ ดังนี้

นวัตกรรมด้านหลักสูตร ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลาย มีลักษณะเป็นสหวิชา (Multidisciplinary) เพราะโลกที่ซับซ้อน ทำให้ไม่สามารถใช้ศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งมาแก้ปัญหาได้ หลักสูตรจะเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นการสรุปแนวคิดรวบยอดของปรัชญา หลักการและโครงสร้างทางการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายชัดเจนว่าจะจัดการศึกษาไปทางไหน อย่างไรและจะเกิดผลอะไร ผู้สอน ผู้เรียนต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง ในสถาบันการศึกษาควรมีการพัฒนาเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการที่เป็น STEM (Science Technology Engineering Mathematics) PPE (Philosophy Politics and Economics) หลักสูตรแบบเน้นสมรรถนะ หลักสูตรแบบสืบค้น หลักสูตรแบบเน้นการวิจัยและกิจกรรม หลักสูตรที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเช่นหลักสูตรเฉพาะผู้มีความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิชาชีพสามารถพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบันเพื่อเป็นการเสริมให้กับผู้ที่มีอาชีพแล้ว ผู้ที่ต้องการเสริมความรู้ ผู้ประกอบการที่ต้องการเทคนิคเทคโนโลยี วิทยาการใหม่ๆซึ่งอาจเป็นหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะวิชาชีพ เช่น หลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรการประกอบอาหาร หลักสูตรวิชาชีพที่ปรึกษาธุรกิจ หลักสูตรวิชาชีพการนวด เป็นต้น

นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นการใช้วิธีระบบในการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองการเรียนรู้รายบุคคล ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การวิจัยในชั้นเรียน เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาไม่เน้นการจดจำข้อมูลฝึกทักษะให้ผู้เรียนรักในเรื่องการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ รู้จักการประเมิน ดีความ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ด้วยตนเอง สามารถอธิบาย ถ่ายโอนใช้งานได้ มีผลการวิจัยมากมายหลากหลายในทุกระดับโดยเฉพาะผลงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา ด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่คิดค้นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูป คู่มือกิจกรรม คู่มือการจัดการเรียนรู้ การสอนแบบศูนย์การเรียนการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หลักสูตรอบรมต่างๆ เป็นต้น

นวัตกรรมสื่อการสอน จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยี โทรคมนาคม ทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างนวัตกรรมสื่อการสอน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย การประชุมทางไกล ชุดการสอน วิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์นวัตกรรมด้านการประเมินผลควรทำการวิจัยระบบการวัดผลประเมินผลที่เน้นการจำเนื้อหาเป็นหลัก เพราะเป็นวิธีที่ล้าหลัง ควรใช้วิธีการประเมินการปฏิบัติงานหรือการประเมินการทำงานตามสภาพจริง ในระดับชั้นเรียนสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการประเมินผลผู้เรียน ควรประเมินความเข้าใจ ในเรื่องที่สำคัญ เช่น การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

ซึ่งวัดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และความเข้าใจเชิงลึก ไปแก้ปัญหาที่เผชิญในชีวิตจริงได้ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ, 2556) และ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประเมินอย่างสร้างสรรค์สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556)

นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เป็นการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษา ให้ความรวดเร็วทันเหตุการณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น ฐานข้อมูล นักเรียน นักศึกษา อาจารย์และบุคลากร ในสถานศึกษาด้านการเงินบัญชี พัสดุ และครุภัณฑ์ ฐานข้อมูลเหล่านี้ต้องการระบบที่สมบูรณ์ มีความปลอดภัยของข้อมูลสูง นอกจากนั้นในส่วนของระดับนโยบายควรปรับระบบการบริหารจัดการจากส่วนกลางกระจายอำนาจการบริหาร อำนาจความรับผิดชอบให้ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ชำนาญการ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักธุรกิจ ศิษย์เก่า ฯลฯ เข้าร่วมบริหารจัดการร่วมรับผิดชอบมากขึ้นกว่ารูปแบบเดิมๆ โดยมีระบบการคัดเลือก การประเมินผลงานแบบ 360 องศา มีความเป็นอิสระคล่องตัวบนเกณฑ์มาตรฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพและความพร้อม ส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย และเปิดช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย

3. การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-based Learning)

ความหมายของการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงการและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม (ดุขฎิ โยเหลาและคณะ, 2557) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่ศึกษากำหนดเรื่องที่จะศึกษาหรือโครงการที่สนใจ เป็นการศึกษาด้วยตนเองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงหรือสังคมที่อยู่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความคิดที่ลึกซึ้งเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนได้ความรู้ใหม่ที่มีความหมายสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ได้ใช้ทักษะที่มีในการทำงานตามความต้องการและความสนใจทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง และความรอบคอบในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) นอกจากนี้สิทธิพล อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อและหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ คือ เชื่อมมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญและสอดคล้องกับสภาพความ

เป็นจริงในสังคม กล่าวคือ 1) ผู้เรียนได้เลือกเรื่องหรือประเด็น หรือปัญหาที่ต้องการจะศึกษาด้วยตนเอง 2) ผู้เรียนเลือกและหาวิธีการตลอดจนแหล่งข้อมูลที่หลากหลายด้วยตนเอง 3) ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้และสิ่งแวดล้อมรอบตัวตามสภาพจริง 5) ผู้เรียนเป็นผู้สรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 6) ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น 7) ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนที่เริ่มจากให้ ผู้เรียนเลือกหรือกำหนดชื่อโครงการที่จะศึกษาด้วยตนเองตามความสนใจ การจัดทำโครงการ การวางแผนการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานของโครงการตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล การเขียนรายงานผลโครงการ และนำเสนอผลของโครงการ วิมลรัตน์ (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องประเด็น หรือปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง สามารถเลือกวิธีการศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนรู้จักการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่น รู้จักบูรณาการทักษะ ประสบการณ์ความรู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว (2557) ได้อธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานไว้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ตายตัว เน้นที่การนำกระบวนการในการทำโครงการ (Project) มาใช้เป็นแนวทางหรือขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ดังนั้นในบางครั้ง การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้จึงถูกเรียกว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ซึ่งแตกต่างไปจากการการทำ โครงการสั้น ๆ หลังเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือการมอบหมายให้ผู้เรียนไปทำ โครงการนอกเวลาเรียน หรือกิจกรรมเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนตามรายวิชาทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบโครงการในชั้นเรียนสามารถเริ่มต้นได้จากการที่ครูกำหนดขอบเขตหรือหัวข้อของการทำโครงการอย่างกว้างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรของกลุ่มสาระวิชา จากนั้นจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยหรือสนใจ อันจะนำไปสู่การกำหนดปัญหาของโครงการที่ผู้เรียนจะไปหาคำตอบต่อไป สถานการณ์ที่นำไปสู่การทำโครงการนี้อาจจะได้มาจากข่าว บทความเหตุการณ์หรือสถานการณ์ปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน หรือปัญหาของคนในสังคมที่ต้องการความช่วยเหลือหรือการแก้ไข เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาหรือคำถามที่นำไปสู่การทำโครงการอย่างชัดเจนแล้วผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนออกแบบและวางแผนวิธีการในการหาคำตอบและกำหนดขั้นตอนในการทำงานของตนเองจากนั้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดขึ้น โดยผู้สอนเป็นผู้คอยสนับสนุนด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่จะมาช่วยเหลือผู้เรียนตามความจำเป็น และติดตามความก้าวหน้าของการทำงานของผู้เรียนตลอดจนคอยให้คำชี้แนะและให้ความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็น หรือช่วยเหลือ

ผู้เรียนให้สามารถทำตามแผนการที่วางไว้ได้จนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ผู้เรียนกำหนดไว้ ในช่วงท้ายของการทำโครงการผู้เรียนจะต้องมีการเผยแพร่หรือนำเสนอกระบวนการและผลที่ได้จากการทำโครงการให้ผู้อื่นได้รับทราบเพื่อรับการประเมินและข้อเสนอแนะหรือผลสะท้อนกลับทั้งจากผู้สอน เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง หรือ บุคคลทั่วไปในชุมชน ส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีความยืดหยุ่นขึ้นอยู่กับกระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและตัวข้อมูลที่ได้มาว่ามีความลึกซึ้งเพียงพอที่จะตอบคำถามที่ผู้เรียนสงสัยหรือสนใจอยากรู้หรือไม่ ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและปรับรูปแบบการเรียนการสอนไปตามสถานการณ์หรือความต้องการของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เตรียมความพร้อมสำหรับการทำงาน การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมไปถึงการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเชิงลึกและมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการสอนได้ตามความถนัดและ ความสนใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้สถานศึกษาสามารถเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและโลก ภายนอกได้

Larmer et al. (2015) ได้ระบุไว้ในหนังสือเรื่อง “Setting the standard for project-based learning: A proven approach to rigorous classroom instruction” มีผลการวิจัยยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและ สนุกสนาน สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในเชิงลึกที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนระดับ มหาวิทยาลัย ในการประกอบอาชีพ และในการเป็นพลเมืองของสังคม และการเรียนรู้โดยใช้ โครงการเป็นฐานยังมีความสำคัญช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active) มากกว่าเชิงรับ (Passive) ทำให้เข้าใจความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับโลกภายนอกห้องเรียนได้
2. สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อสิ้นสุดการท าโครงการผู้เรียนสามารถเข้าใจ เนื้อหาในเชิงลึก และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น เนื่องจากต้องนำเอาความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำโครงการ
3. ช่วยสร้างทักษะเพื่อความสำเร็จในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิต เพราะในสถานประกอบการและการศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์มากกว่าความรู้พื้นฐาน นอกจากนี้การทำโครงการยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ สามารถแก้ไขปัญหา เกิดการทำงานเป็นทีม และมีความสามารถในการสื่อสารกับเพื่อนร่วมทีม

4. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เกิดความคุ้นเคยและสนุกสนานไปกับการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยียังช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดต่อหรือทำงานร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญได้

5. ช่วยให้ผู้สอนมีกำลังใจในการสอน เนื่องจากผู้สอนสามารถออกแบบการสอนได้ตาม ความถนัดหรือความสนใจ และในการทำโครงการยังช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามความสามารถของผู้เรียน

6. สามารถเชื่อมโยงผู้เรียนและสถานศึกษาเข้ากับชุมชนและโลกภายนอก เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่แตกต่าง ด้วยการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้เรียนได้มี โอกาสสื่อสารกับบุคคลภายนอกหรือองค์กรต่าง ๆ

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้ในอดีตผู้สอนจะเป็น ศูนย์กลางของการเรียนการสอน ทำหน้าที่บรรยาย เนื้อหาหน้าชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้เชิงรับ (Passive) นักเรียนบางส่วนไม่สนใจในการเรียน ในขณะที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจะเกิดขึ้นใน ห้องเรียนที่มีผู้สอนทำหน้าที่เป็น ผู้แนะนำ (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ผู้สอนจะเดินรอบห้องเรียนเพื่อคอย อธิบายหรือเสนอแนะเมื่อ ผู้เรียน มีข้อสงสัย คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงงานและเพื่อให้การจัดการ เรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องวางแผน มาเป็นอย่างดีและควรมีความ ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ บ่อยครั้งที่ผู้สอนอาจรับบทบาทเป็นหนึ่งในผู้เรียนร่วมดำเนินกิจกรรม ในชั้นเรียนและร่วมวิจารณ์ ผลงานของผู้เรียน นอกจากนี้อีกหนึ่งหน้าที่ของผู้สอนคือการประเมินผล ผู้สอนอาจทำการประเมินผลผู้เรียนได้หลายรูปแบบ เช่น แบบทดสอบตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หรืออาจสร้าง แบบประเมิน Rubrics ขึ้นมาใช้ประเมินการทำโครงงานของผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ โครงงานเป็นฐานจะแบ่งผู้เรียนให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อยสมาชิกในกลุ่มร่วมกัน วางแผนโครงงานหาแหล่งข้อมูลทำการศึกษาวิจัย และแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง และเป็นผู้ตั้งคำถามเมื่อเกิดความ สงสัย

งานวิจัยที่ใช้โครงงานเป็นฐาน

การวิจัยที่ใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ทักษะ การเขียน และทักษะการนำเสนอสาระภาษาอังกฤษ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project – based Learning) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถด้านทักษะการอ่านจับใจความของ

นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ความสามารถด้านทักษะการเขียนของ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ความสามารถด้านทักษะการนำเสนอของ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้โครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก โดย ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และด้านเนื้อหา ตามลำดับ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะแก้ปัญหาเป็น รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การใช้วิธีการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐานในการพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้น บูรณาการหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความ พึงพอใจของต่อ วิธีการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐานในระดับมาก การใช้การเรียนแบบโครงงานเป็น ฐานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การใช้การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานนั้น ช่วยพัฒนาทักษะการ อ่านภาษาอังกฤษ ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ดี ยิ่งขึ้น เนื่องเนื้อหาที่เรียนตรงกับความสนใจของผู้เรียน และได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน และเลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ และยังช่วย สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริงอีกด้วย การใช้การเรียนรู้แบบ โครงงานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลรัตนบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลรัตนบุรี จำนวน 31 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม นักเรียนมีทักษะการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน โดยภาพรวมมีคะแนนคิด เป็นร้อยละ 78.00 ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลรัตนบุรี โดยภาพรวมมีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 82.66 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ การสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านควนสวรรค์ จังหวัดตรัง พบว่า วิธี

สอนภาษาอังกฤษแบบโครงการ ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และมีพัฒนาการด้านทักษะการคิด

สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติ คิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนทำหน้าที่แนะนำและอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ลองใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นหนึ่งใน รูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ได้ครบทุกด้าน

4. การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based Approach)

เด็กวัยประถมศึกษาเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ยิ่งเมื่อเจริญเติบโตขึ้นยิ่งมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในเรื่องใดๆก็ตาม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยนี้จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการอันหลากหลาย ซึ่งเทคนิคต่างๆเหล่านั้นครูผู้สอนจะเป็นผู้นำเสนอและนำทางความรู้ให้แก่ นักเรียน การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานนั้นได้รวมเอาการอ่านออกเสียง เรื่องเล่า การแสดง การเขียนอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมศิลปะ และการอ่านหนังสือที่เชื่อมโยงไปสู่ประสบการณ์ที่ลึกซึ้ง ซึ่งในแต่ละชุมชนมีการสืบทอดทางวัฒนธรรม และภาษาผ่านวรรณกรรมที่หลากหลายและมีคุณค่าทั้งต่อเด็ก ผู้คนในชุมชนและคนในชาติ การเรียนรู้ภาษาโดยผ่านวรรณกรรมที่มีคุณค่าเหล่านี้ภายใต้บรรยากาศของการยอมรับและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันจึงเป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมมนุษย์ได้อย่างยั่งยืน และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากวรรณกรรมจะมีเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจแล้ว องค์ประกอบต่างๆ ทางวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร แก่นเรื่อง มุมมอง หรือสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเรื่องยังสามารถนำมาใช้ฝึกฝนการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า อันเป็นทักษะในการอ่านระดับสูงให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อีกด้วย หากแต่วิธีการในการสอนด้วยสื่อประเภทวรรณกรรมมีมากมาย

ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ปัจจุบันวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่างๆเนื่องจากวรรณกรรมมีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ภาพประกอบ การดำเนินเรื่องราว อีกทั้งมีสาระความรู้ให้เลือกตามประสงค์ที่ต้องการ หรือแม้แต่การนำเสนอที่ช่วยให้เด็กสนใจและมีความสุขกับโลกของวรรณกรรมวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กได้อ่านหรือฟังอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีรูปแบบสวยงามสะดุดตาและสามารถเลือกอ่านได้ด้วย ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับ Hillman (1995) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กหมายถึง บทอ่านหรือสื่อที่สร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายสำหรับกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กซึ่งมีความแตกต่างจาก

ผู้ใหญ่อย่างชัดเจน ด้วยวัตถุประสงค์ในการแต่ง โดยวรรณกรรมสำหรับเด็กจะมีตัวละครน้อยประโยคสั้นและความซับซ้อนทางโครงเรื่อง น้อยกว่าวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่รวมถึงเนื้อหาและแก่นเรื่องที่ต่างกัน นอกจากนี้ บังอร ศรีกาล (2553) ที่กล่าวว่าวรรณกรรมเป็นงานเขียนในรูปแบบของภาษาตามจินตนาการของชีวิตและความคิดที่มีแบบแผนมีคุณค่าทางปัญญาและได้รับความสนใจเป็นพิเศษอันประกอบด้วยหนังสือบทกวีบทความหรือเอกสารอื่นๆ

ดารารัตน์ ทัพโต (2554) และ Tomlinson and Lynch-Brown (1996) ให้ความหมายเป็นแนวทางเดียวกัน สรุปได้ว่าเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งให้เด็กได้อ่าน ฟังหรือดูเพื่อให้ได้รับความสนุกสนานหรือได้รับความรู้ต่างๆที่มีเนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็ก ขนาดตัวหนังสือและรูปเล่มจะต้องมีความเหมาะสมกับวัยมีการประพันธ์ทั้งแบบร้อยแก้วและร้อยกรองเป็นทั้งประเภทบันเทิงคดีและสารคดี มีเนื้อหาสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้มีนักการศึกษาด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก Bromley (1992) กล่าวว่าวรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กและบางครั้งสำหรับผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในรูปของวารสาร หนังสือ การ์ตูน บันทึกแผ่นฟิล์ม ละคร ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์บังอร ศรีกาล (2553) กล่าวว่าวรรณกรรมหมายถึง งานเขียนในรูปแบบของภาษาตามจินตนาการของชีวิต และความคิดที่มีแบบแผนที่มีคุณค่าทางปัญญาและได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือ บทกวี บทความหรือเอกสารอื่นๆ และธัญยาพิทยาพิทักษ์ (2553) กล่าวว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กหมายถึงสื่อที่สร้างขึ้นใหม่ให้เด็กอ่านได้มีวัตถุประสงค์และองค์ประกอบของวรรณกรรมที่แตกต่างจากวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่

นฤมล ตันติชาติ และภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูน (2557) กล่าวว่าการสอนโดยใช้วรรณกรรมมีความเหมาะสม เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกอ่านวรรณกรรมที่ตนเองต้องการและทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ อาทิ บทบาทของนักเรียนในการหาความหมายของคำ (Word Wizard), บทบาทของนักเรียนในการสรุปเรื่องที่อ่าน (Summarizer), บทบาทของนักเรียนในการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านผ่านรูปภาพ (Artful Artist), บทบาทของนักเรียนในการวิเคราะห์ ตีความ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความสำคัญที่ผู้เขียนระบุไว้ในเรื่องที่อ่าน (Passage Picker), บทบาทของนักเรียนในการสร้างและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Question Asker) และบทบาทของนักเรียนในการเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านสู่ชีวิตจริง (Connector) ยังช่วยกระตุ้นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้อีกด้วย (Daniels, 2002)

ปรดา หวังศุภและอัญญมณี บุญชื้อ (2014) อธิบายว่าแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เป็นการใช้วรรณกรรมในการพัฒนาความรู้หนังสือของเด็กโดยรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถจัดได้หลายรูปแบบ หนึ่งในรูปแบบที่ได้รับความนิยมคือการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เด็กได้อ่าน เขียน ฟัง พูด

และการทำกิจกรรมบูรณาการที่สอดคล้องกับวรรณกรรม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรม เป็นฐานมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านการบูรณาการที่มีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ วรรณกรรมมาเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ (Gunning, 2003) นอกจากนี้ Huck (1992) อ้างถึงใน Machado, 2012) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เป็นการจัดการกิจกรรมให้ เด็กได้อ่านออกเสียง ที่ครูแนะนำการใช้หนังสือและกระตุ้นให้เด็กตอบสนองต่อนิทานโดยใช้บทบาท สมมติ ศิลปะ และการเขียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานจึงเป็นรูปแบบที่มี การบูรณาการความรู้เข้ากับศาสตร์ต่างๆ โดยขึ้นอยู่กับการออกแบบกิจกรรมของครูผู้สอนตามความ สนใจของผู้เรียน และให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา Rothlein และ Meinbach (1997) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานแบบหน่วยการเรียนรู้มีวิธีการคือ การเลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับความสนใจประสบการณ์ หรือสภาพปัญหา ต้องให้ความสำคัญในการ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้เมื่อจบกิจกรรม พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ มีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และสร้างแรงจูงใจโดยออกแบบและจัด กิจกรรมให้สอดคล้องกับหัวข้อที่สะท้อนให้เห็นถึงวรรณกรรม และครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ของหลักสูตร พร้อมทั้งครูพูดคุยสนทนาโดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กเกิดความคิดที่หลากหลาย

มีการเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมกับหัวข้อเลือกหนังสือที่สัมพันธ์กับหัวข้อการ ขยายโอกาสการเรียนรู้ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง Galda, Callinan, และ Strickland (1997) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการสอนโดยใช้วรรณกรรมคือ การออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน วิธีการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆ บทบาทครูที่เอื้อต่อการ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการประเมินผลในประเทศไทยมีหลายโรงเรียนที่นำเอาวิธีการจัดการเรียน การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในการสร้าง ประสบการณ์ที่สามารถช่วยพัฒนาเด็กในด้านการใช้ภาษา ซึ่งสามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนและการสอดแทรกผ่านกิจวัตรประจำวันเพื่อตอบสนองความสนใจของผู้เรียน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นรูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการนำนิทานมาใช้

สรุปได้ว่าหมายถึงวรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือหรือสื่อที่สร้างขึ้นสำหรับ เด็ก ที่มีเนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย มีจำนวนตัวละครน้อย ประโยคสั้น โครงเรื่องไม่ ซับซ้อน มีขนาดและรูปลักษณ์เหมาะสม และมุ่งให้เด็กได้รับความสนุกสนานหรือความรู้ เสริมสร้างทักษะ โดยภาษาง่าย สื่อความหมายชัดเจน

ประเภทของวรรณกรรม

สำหรับประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็กมีนักวิชาการได้จำแนกประเภทของวรรณกรรมไว้อย่างหลากหลายดังนี้

Ruddle and Ruddle, 1995 ได้แบ่งวรรณกรรมออกเป็นสามประเภท คือ

1) บันเทิงคดี เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจแก่ผู้อ่าน วรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ เทพปกรณัม เทพนิยายนิทานพื้นบ้าน นิทานอุทาหรณ์ สารคดี เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการวรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ ชีวิตประวัติอัตชีวประวัติ เรื่องวิชาการ บทร้อยกรอง เป็นเรื่องที่มีรูปแบบการประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง วรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ คำคล้องจอง คำประพันธ์ Jalongo (1999) จำแนกหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นประเภทต่างๆตามลักษณะของแต่ละประเภทดังนี้ 1. หนังสือภาพแบบดั้งเดิม (Picture Books in Traditional Style) หนังสือประเภทนี้คุณครูจะนำมาเล่าให้นักเรียนที่เริ่มเรียนใหม่ฟังด้วยการนำนิทานไปบูรณาการกับหลักสูตรนิทาน ได้แก่ หนังสือกล่อมเด็ก นิทานชาวบ้าน เทพนิยาย

2) หนังสือประเภทอื่นๆ (Others Types of Pictures Books) ได้แก่

2.1 หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จะได้สัมผัสหนังสือนิทานครั้งแรก เป็นหนังสือที่มีตัวหนังสือน้อย ซึ่งจะเป็นคำที่อธิบายภาพหรือบอกเกี่ยวกับภาพ โครงเรื่องมีเพียงเหตุการณ์เดียวซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การใส่เสื้อผ้า การอาบน้ำ เป็นต้น หนังสือจะต้องมีความแข็งแรงทนทานเป็นพิเศษ ทำจากกระดาษหนาซึ่งเด็กสามารถหยิบจับได้ง่าย

2.2 หนังสือที่เด็กสามารถจัดกระทำได้ หนังสือประเภทนี้ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือ

2.3 หนังสือเพื่อสอนความคิดรวบยอด หนังสือประเภทนี้ให้แนวคิดพื้นฐานแก่ผู้อ่าน เช่น สี ตัวเลข ตัวหนังสือ สิ่งตรงข้ามกัน เป็นต้น

2.4 หนังสือเพื่อให้ข้อมูล จะเป็นหนังสือประเภทสารคดีที่อธิบายเกี่ยวกับโลกและดำรงชีวิต

2.5 หนังสือหนังสือประเภทนี้จะต้องผูกติดกับตัวหนังสือ เพราะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างชัดเจนส่วนประกอบสิ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจขึ้นเท่านั้น

2.6 หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ เป็นหนังสือที่เน้นเกี่ยวกับคำบรรยาย ซึ่งมีประโยคที่ยาว แต่ผู้อ่านไม่เข้าใจถึงเนื้อเรื่องถ้าไม่มีภาพประกอบ และจะมีภาพประกอบน้อยอยู่ระยะห่างกัน ซึ่งหนังสือประเภทนี้จะเหมาะกับการอ่านให้เด็กโตฟัง

3) หนังสือสำหรับส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะเป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านหรือเด็กที่เริ่มอ่านหนังสือ หนังสือประเภทนี้ได้แก่

3.1 หนังสือที่เอื้อต่อการคาดเดาของเด็ก เป็นหนังสือที่สนับสนุนให้เด็กคาดเดาเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อไป ซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้มีส่วนร่วม และได้สร้างความมั่นใจให้กับผู้อื่นซึ่ง是孩子ด้วย หนังสือประเภทนี้มีกลวิธีในการเล่าเรื่องโดยการใช้คำซ้ำๆ กล่าวถึงเหตุการณ์ที่คล้ายๆ กัน และจังหวะหรือคำคล้องจอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้นต่อไป

3.2 หนังสือเล่มใหญ่ เป็นหนังสือสำหรับเด็กที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติซึ่งใช้ในการอ่านให้เด็กฟังเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กได้เห็นทั้งภาพและคำบรรยาย หนังสือประเภทนี้หลายเรื่องที่ส่งเสริมให้คาดเดาเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการอ่าน

3.3 หนังสือหัดอ่าน หนังสือประเภทนี้จะควบคุมปริมาณคำศัพท์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจในการอ่าน โดยหนังสือบางส่วนเป็นงานร่วมสมัยที่สร้างสรรค์และให้ความบันเทิง อีกทั้งยังเหมาะสำหรับการอ่านในจุดมุ่งหมายอื่นๆ อีกด้วย

3.4 หนังสือที่ไร้คำ เป็นหนังสือที่ไม่มีตัวหนังสือหรือมีตัวหนังสือน้อย การทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องจึงขึ้นอยู่กับภาพประกอบเป็นสำคัญ หนังสือประเภทนี้เป็นประโยชน์กับผู้ที่เริ่มหัดอ่าน เนื่องจากมีการจัดลำดับภาพที่เด็กสามารถเล่า บอก และเขียนเรื่องได้ด้วยตนเอง

4) หนังสือกลอน และเพลง เป็นประเภทของหนังสือที่เน้นคุณภาพของภาษา จังหวะกลอน ท่วงทำนอง หนังสือประเภทนี้ ได้แก่

4.1 หนังสือนิทานที่เล่าเรื่องเป็นบทกลอนและบทร้อยกรอง

4.2 หนังสือเพลงประกอบภาพ เป็นหนังสือที่เราเรื่องด้วยการใช้เองซึ่งหนังสือที่สามารถอ่านได้และได้ความสนุกสนาน

4.3 หนังสือรวมบทเพลงหรือบทกลอน จากประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

สรุปได้ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กสามารถจำแนกได้หลายประเภท เช่น หนังสือประกอบภาพ หนังสือเล่มใหญ่ หนังสือหัดอ่าน หนังสือกลอนและเพลง เป็นต้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา วัตถุประสงค์และลักษณะการประพันธ์ เช่น วัยของเด็ก รูปแบบของวรรณกรรม เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมประเภทหนังสือประกอบภาพร้อยแก้วมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบของวรรณกรรม

องค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เนตรชนก รักกาญจน์ (2558) ให้แนวคิดองค์ประกอบของวรรณกรรมว่า เนื้อหาสาระสำคัญในวรรณกรรมประกอบด้วย โครงเรื่องที่มีลำดับเหตุการณ์ที่เป็นขั้นตอนไม่วกวนตัวละครควรรอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็กและแสดงบทบาทใกล้เคียงกับชีวิตจริง ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์

และเหมาะสมกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตัวละครนั้นๆ นอกจากนั้นควรแฝงคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กเห็นพฤติกรรมที่ถูกต้องอันเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงจะทำให้วรรณกรรมนั้นมีคุณค่า Cornett (2003) กล่าวว่าวรรณกรรมด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. แก่นเรื่อง หมายถึง ความจริงและข้อความเป็นสากล มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจแก่นเรื่องคือ เรื่องราวหรือบทกวีนี้เกี่ยวกับอะไรจริงๆ โดยมองเหนือไปจากหัวข้อไปสู่ที่เป็นสิ่งที่แก่นเรื่อง 2 ประเภท

1.1 แก่นเรื่องหลักหมายถึงข้อความที่บอกโดยตรง

1.2 แก่นเรื่องรองหมายถึงข้อความที่บอกเนื้อความที่แท้จริงทางอ้อม

2. โครงเรื่อง หมายถึง ลำดับของเหตุการณ์ในเรื่องที่จัดให้ดำเนิน โดยมีปัญหาหรือข้อขัดแย้ง มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจโครงเรื่องคือเกิดเรื่องอะไรขึ้นในเรื่อง

3. ตัวละคร คน สัตว์ หรือสิ่งของที่รับบทบาท มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจตัวละครในเรื่อง คือ เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร ใครมีปัญหา ใครเปลี่ยนมากที่สุด

4. ฉาก เวลาและสถานที่ มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจฉากของเรื่องคือเมื่อไหร่และที่ใดเกิดเรื่องราวขึ้น

5. มุมมองเมื่อเรื่องเขียนขึ้นมีคำถามหลัก ซึ่งช่วยให้เข้าใจมุมมองของเรื่อง คือ ใครเป็นผู้เล่าเรื่อง เล่าอย่างไร

6. องค์ประกอบหรือฉันทลักษณ์ในบทกวี หมายถึง การใช้คำอย่างสร้างสรรค์เพื่อผลทางศิลปะ มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจองค์ประกอบหรือฉันทลักษณ์ในบทกวีคือ คำที่ใช้ในเรื่องมีแนวทางที่พิเศษอย่างไร

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของวรรณกรรมสำหรับเด็กคือเนื้อหาสาระสำคัญในวรรณกรรมประกอบด้วยโครงเรื่องที่มีลำดับเหตุการณ์ที่เป็นขั้นตอนไม่วกวนตัวละครควรอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็กได้แสดงบทบาทใกล้เคียงกับชีวิตจริงฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์และเหมาะสมกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตัวละครนั้นๆ นอกจากนั้นควรแต่งคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เด็กเห็นพฤติกรรมที่ถูกต้องอันเป็นที่ยอมรับของสังคมจึงจะทำให้วรรณกรรมนั้นมีคุณค่า

5. ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งต้องยอมรับว่าเราไม่สามารถต้านกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต โดยเป็นไปในลักษณะที่มีการสื่อสารอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจ สุพรรณิ ชาญประเสริฐ (2556) กล่าวว่า การเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทักษะที่ควรคำนึงถึงคือทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการประชุมร่วมกันของนักวิชาการหลายสาขาในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก

รัฐบาลมีความต้องการพัฒนาคุณภาพของประชากรเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติและการดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีข้อสรุปร่วมกันว่า ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ควรมีอยู่ 3 ด้านหลัก ๆ คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะชีวิตและการทำงานและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ดังนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ
2. ทักษะชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิด ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ
3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ พื้นฐานด้านสารสนเทศ พื้นฐานด้านสื่อพื้นฐานด้านไอซีที

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริง เน้นการศึกษาตลอดชีวิต ด้วยวิธีการที่มีความยืดหยุ่น มีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูต้องมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำงานแบบร่วมมือ

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

1. ประเด็นปัญหา ประเด็นปัญหาที่นำมาจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ควรเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ สงสัย ต้องการหาคำตอบ
2. แนวทางในการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ การหาคำตอบควรเป็นการศึกษาด้วยตนเองอย่างมีระบบ มีวิธีการศึกษาหลายวิธี ซึ่งครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น โดยศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีครูเป็นที่ปรึกษาตลอดกระบวนการทำงาน
3. การสรุปองค์ความรู้ ข้อค้นพบ การสรุปองค์ความรู้ ข้อค้นพบ ควรเป็นการสรุปความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการศึกษาหาคำตอบอย่างต่อเนื่อง และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

1. เลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา
2. วางแผนการศึกษา
  - 2.1 กำหนดจุดประสงค์
  - 2.2 ตั้งสมมุติฐาน
  - 2.3 กำหนดวิธีการศึกษา

3. ลงมือปฏิบัติ
4. เขียนรายงาน
5. นำเสนอผลงาน

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 จากระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมไปเป็นทุนนิยมอุตสาหกรรมข้ามชาติ ที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการในระดับที่สูงกว่า เน้นการผลิตสินค้าและบริการไฮเทคแบบอัตโนมัติที่ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ยุคนี้ต้องการแรงงานและการจัดองค์กรที่มีความรู้และการคิดค้นใหม่ คนทำงานต้องมีความรู้ทักษะแบบใหม่ที่ปรับตัวเรียนรู้งานแบบใหม่ได้เร็ว รวมทั้งตัดสินใจเป็นเพิ่มขึ้น ผู้ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ มีความสุขต้องมีการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้ได้ เด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของชาติ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การเสริมสร้างองค์ความรู้ (Content Knowledge) การพัฒนาทักษะ และความเป็นเหตุเป็นผล เป็นตัวแปรสำคัญที่จะต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนรุ่นใหม่ต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากเดิม นักวิชาการศึกษาหลายคนได้เสนอแนวความคิดในเรื่องการปรับเปลี่ยนพัฒนาการเรียนรู้เพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น เครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือภาคีเพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st) เรียกชื่อย่อว่าเครือข่าย P21 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกับสมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาและองค์กรต่างๆ ได้นำเสนอ “กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” (Framework for 21st Century Learning) โดยผสมผสานองค์ความรู้ต่างๆ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ โดยภาพรวมประกอบด้วยวิชาแกน แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะชีวิตและการทำงาน ระบบสนับสนุนการศึกษา ทั้งนี้ในสาระวิชาหลักและทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมมีองค์ประกอบที่เรียกย่อๆ ว่า 3R และ 4C ประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) คณิตศาสตร์ (Arithmetics) และการคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และการคิดสร้างสรรค์ (Creativity) (วิลเลียมส์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรุ่งน้อย, 2559)

การเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

วิลเลียมส์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรุ่งน้อย (2559) อธิบายว่าจากความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องพัฒนาทักษะใหม่ให้เกิดขึ้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะ

แห่งอนาคตใหม่สำหรับประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่ต้องการคนยุคใหม่ให้มีทักษะที่เหมาะสม ประเด็นสำคัญคือปรัชญาการศึกษาไทยต้องเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ต้องมีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ (Identity) คนไทยจากเดิมเป็นเพียงพลเมืองไทย (Thai-Thai) สู่วุฒิก้าวหน้าคนไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองโลก (Global Thai) ซึ่งหมายถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลก เครือข่ายของประชาคมโลกสอง มีการปรับเปลี่ยนจุดเน้น (Reorientation) จากการเน้นการสร้างคนเพื่อป้องกันการเติบโตทางเศรษฐกิจ (People for Growth) เพื่อตอบโจทย์สังคมอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียวไปสู่การเน้นการสร้างการเติบโตเพื่อรองรับการสร้างและปลดปล่อยศักยภาพของผู้คนในสังคม (Growth for People) เพื่อตอบโจทย์สังคมองค์ความรู้สาม มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้จากความพยายามเอาชนะธรรมชาติ (Controlling Nature) มาเป็นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ (Living with Nature) ที่ ต้องมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม จากการเป็นสังคมที่คนมุ่งมั่นแข่งขัน (Competition-Driven) เป็นการทำงานร่วมกับคนอื่นในลักษณะเกื้อกูลแบ่งปัน (Collaborative-Culture) และสุดท้าย ควรมีการขับเคลื่อนประเทศไทยจากการมุ่งไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Country) ซึ่งให้ความสำคัญแต่มิติเศรษฐกิจมาเป็นการคำนึงถึงประเด็นด้านสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะการสร้างเกียรติภูมิในความเป็นชาติ (Dignity of Nation) ให้คนไทยมีความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติไทยในการจัดการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สาระวิชาหลักที่ประกอบด้วย ภาษาแม่ หรือภาษาไทย และภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน รวมทั้ง ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ด้วยการเรียนรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูจะเป็นที่แนะนำช่วยเหลือและออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้

นอกจากให้ความสำคัญกับสาระวิชาความรู้หลักแล้ว การจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเปลี่ยนจากกระบวนการเรียนรู้แบบ Passive Learning โดยยึดเนื้อหา (Content Based) จากหนังสือ ตำราที่เป็นรูปแบบที่ครูคุ้นเคยและใช้กันมากซึ่งครูจะบรรยายเนื้อหาบอกทุกอย่างเพื่อให้นักเรียนจดบันทึกไปท่องจำเพื่อนำมาสอบเก็บคะแนน ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher -centered) ดังนั้นในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการปรับตัวให้เป็นแบบ Active Learning ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Studentcentered) นักเรียนจะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเสนอแนะเครื่องมือต่างๆ เพื่อเข้าถึงองค์ความรู้โดยผ่านเทคโนโลยีรวมทั้งการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาช่วยเพื่อเป็นเครื่องมือเสริมในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนผ่านของความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งผู้เรียนผู้สอนต้องพัฒนาตนเองเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่ สภาพแวดล้อม ระบบสังคม เศรษฐกิจ พฤติกรรม ผู้เรียนเปลี่ยนไป การปรับกระบวนการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อกระตุ้นการ

เรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งท้าทายเพราะสังคมแห่งการเรียนรู้แบบใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่เป็นผู้ที่คอยรับรู้แต่ต้องเป็นผู้สรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา 4.0 (Education 4.0) สังคมต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีวิจรรย์ญาณ รู้จักแยกแยะได้ว่าอะไรเหมาะสม มีการคิดใหม่ๆ มีจินตนาการมีผลผลิตเข้าสู่ตลาด เข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคม สื่อสารกับคนอื่นได้อย่างมั่นใจและใช้ชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม ไม่เอาัดเอาเปรียบคนอื่นในสังคมไทยและสังคมโลก

ดังนั้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเปลี่ยนไปเป็นทักษะการเรียนรู้ขั้นสูง เป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีหาความรู้ (Learn How to Use) ฝึกรอบมให้เกิดความคิดริเริ่มจากประสบการณ์ตรงโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยรูปแบบการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Coach) ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในกระบวนการเรียนการสอน ชี้แนะพร้อมปรับวิธีการสอนให้น้อยลงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้มากขึ้น โดยใช้วัตกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่ นวัตกรรมด้านหลักสูตร ด้านการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2558 ซึ่งเน้นให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปีแรกจำนวน 4,100 แห่ง ได้จัดกิจกรรมที่เน้น 4H คือ Head Heart Hand Health โดยสิ่งสำคัญคือ ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนใหม่ให้ชั่วโมงเรียนในห้องเรียนลดลง และชั่วโมงทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งเน้นการปรับกระบวนการสอนของครู เพื่อให้เด็กได้ฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มากขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงข้อสอบโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานกลาง ในรูปแบบข้ออัตนัยและปรนัยที่เน้นการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น